

**Rozporządzenie
Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej ¹⁾
z dnia.....
w sprawie domów pomocy społecznej**

Na podstawie art. 56 ust. 7 pkt 1 i 4 ustawy z dnia .....2003 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób funkcjonowania określonych typów domów pomocy społecznej, zwanych dalej „domami”;
- 2) standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy;
- 3) tryb kierowania i przyjmowania do domu osób ubiegających się o przyjęcie do domu.

Rozdział 2

Sposób funkcjonowania domów pomocy społecznej

§ 2. 1. Strukturę organizacyjną i szczegółowy zakres zadań domu określa opracowany przez dyrektora domu regulamin organizacyjny, przyjęty przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku gdy prowadzącym dom jest podmiot niepubliczny, regulamin organizacyjny ustala ten podmiot. W regulaminie organizacyjnym określa się nazwę, siedzibę, typ domu, organizację i szczegółowe zasady działania.

2. Organizacja domu, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia przestrzeganie w szczególności wolności, intymności, godności i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu biorąc pod uwagę stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

§ 3. 1. Zakres usług świadczonych przez dom zgodnie ze standardem obowiązujących podstawowych usług, zwanym dalej „standardem usług”, uwzględnia indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne mieszkańca domu.

---

¹ Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 1, poz. 5).

2. W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca domu oraz zakresu usług, o których mowa w ust. 1, dom organizuje zespoły terapeutyczno-opiekuńcze składające się w szczególności z pracowników domu, którzy bezpośrednio pracują z mieszkańcami.

3. Do zadań zespołów, o których mowa w ust. 2, należy w szczególności opracowanie indywidualnych planów wspierania mieszkańców oraz wspólna z mieszkańcem domu ich realizacja.

§ 4. Dom może świadczyć usługi pielęgnacyjne na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie dla osób oczekujących na miejsce w tym domu, gdy jest to możliwe ze względu na jego usytuowanie.

§ 5. 1. Przed przyjęciem osoby do domu pracownik socjalny tego domu ustala aktualną sytuację socjalno-bytową osoby w jej miejscu zamieszkania lub pobytu.

2. Osobie, o której mowa w ust. 1, pracownik socjalny udziela informacji o zasadach pobytu i sposobie funkcjonowania domu.

§ 6. 1. Ustalenia, o których mowa w § 5 ust. 1, stanowią podstawę planu działań zmierzających do adaptacji mieszkańca do warunków domu.

2. Mieszkaniec domu korzysta z usług, których zakres i rodzaj wynika z indywidualnego planu wspierania mieszkańca, opracowanego z jego udziałem, jeżeli udział ten jest możliwy ze względu na stan zdrowia mieszkańca.

3. Działania wynikające z indywidualnego planu wspierania mieszkańca koordynuje pracownik domu, zwany "pracownikiem pierwszego kontaktu", wskazany przez mieszkańca domu, jeżeli wybór ten jest możliwy ze względu na stan zdrowia mieszkańca i organizację pracy domu. Pracownicy pierwszego kontaktu działają w ramach zespołów terapeutyczno-opiekuńczych.

Rozdział 3

Standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej

§ 7. Dom świadczy usługi:

1) w zakresie potrzeb bytowych, zapewniając:

- a) miejsce zamieszkania,
- b) wyżywienie,
- c) odzież i obuwie,
- d) utrzymanie czystości;

2) opiekuńcze, polegające na:

- a) udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- b) pielęgnacji,

c) niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych;

3) wspomagające, polegające na:

a) umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,

b) podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców,

c) umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,

d) zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców,

e) stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem,

f) działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca, w miarę jego możliwości,

g) pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi w umożliwieniu podjęcia pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny,

h) zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,

i) pokryciu, w miarę możliwości, mieszkańcowi nie posiadającemu własnego dochodu, wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nie przekraczającej 30% zasiłku stałego, o którym mowa w art. 36 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia .... o pomocy społecznej,

j) zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców oraz dostępności do informacji o tych prawach,

k) sprawnym załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców;

4) w zakresie potrzeb edukacyjnych, zapewniające dzieciom:

a) pobieranie nauki,

b) uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjnych,

c) uczenie i wychowanie przez doświadczenie życiowe.

§ 8. 1. W zakresie usług bytowych, dom powinien spełniać następujące warunki:

1) budynek i jego otoczenie powinny być bez barier architektonicznych;

2) w budynkach wielokondygnacyjnych powinna być winda dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych;

3) budynek powinien być wyposażony w system przyzywowo-alarmowy i system alarmowo-przeciwpożarowy;

4) liczba miejsc w nowo projektowanych domach nie powinna być większa niż 100.

2. W domu powinny znajdować się następujące pomieszczenia:

1) pokoje mieszkalne jednoosobowe i wieloosobowe;

2) pokoje dziennego pobytu;

3) jadalnia;

4) gabinet zabiegowo-pielęgniarski;

5) pomieszczenia do terapii i rehabilitacji;

6) kuchenka pomocnicza;

- 7) pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia;
- 8) palarnia;
- 9) pokój gościnny;
- 10) kaplica.

3. Pokój mieszkalny powinien spełniać następujące warunki:

- 1) jednoosobowy powinien mieć powierzchnię nie mniejszą niż 9 m²;
- 2) wieloosobowy powinien mieć powierzchnię nie mniejszą niż 6 m² na osobę:
  - a) w przypadku osób poruszających się samodzielnie - powinien być przeznaczony dla nie więcej niż trzech osób,
  - b) w przypadku osób nie opuszczających łóżka - powinien być przeznaczony dla nie więcej niż czterech osób;
- 3) powinien być wyposażony w łóżko lub tapczan, szafę, stół, krzesła, szafkę nocną dla każdego mieszkańca oraz odpowiednią liczbę wyprawdzeń elektrycznych.

4. Dom powinien zapewniać następujące warunki sanitarne:

- 1) liczba łazienek powinna zapewnić możliwość korzystania z nich przez nie więcej niż pięć osób, a w przypadku toalet - przez nie więcej niż cztery osoby;
- 2) pomieszczenia, o których mowa w pkt 1, powinny być przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 3) w nowo projektowanych domach na pokój powinna przypadać jedna toaleta oraz łazienka zapewniająca możliwość korzystania z wanny lub prysznicza.

5. Wyżywienie i organizacja posiłków powinny spełniać następujące warunki:

- 1) osobom dorosłym zapewnia się 3 posiłki dziennie, a dzieciom i młodzieży - 4 posiłki;
- 2) możliwość wyboru zestawu posiłków lub otrzymania posiłku dodatkowego oraz dietetycznego, zgodnie ze wskazaniem lekarza;
- 3) dla każdego z posiłków czas wydawania wynosi 2 godziny, z tym że ostatni posiłek nie powinien być podany wcześniej niż o godz. 18⁰⁰;
- 4) podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje powinny być dostępne przez całą dobę;
- 5) mieszkaniec może spożywać posiłki w pokoju mieszkalnym;
- 6) w razie potrzeby mieszkaniec powinien być karmiony.

6. Mieszkaniec powinien mieć stale zapewnione odzież i obuwie odpowiedniego rozmiaru, dostosowane do pory roku, utrzymane w czystości i wymieniane w razie potrzeby:

- 1) odzież całodzienną - co najmniej dwa zestawy;
- 2) odzież zewnętrzną (płaszcz, kurtki) - co najmniej jeden zestaw;
- 3) bieliznę dzienną - co najmniej 4 komplety;
- 4) bieliznę nocną - co najmniej 2 komplety;
- 5) co najmniej jedną parę obuwia oraz pantofle domowe.

7. Mieszkaniec powinien otrzymać pomoc w utrzymaniu higieny osobistej oraz mieć zapewnione osobiste środki czystości, przybory toaletowe i inne przedmioty niezbędne do higieny osobistej:

- 1) w miarę potrzeby: mydło, pastę i szczoteczkę do mycia zębów oraz środki piorące, dla mężczyzny - przybory do golenia;
- 2) ręczniki (dwie sztuki), zmieniane w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie;
- 3) pościel, zmieniana w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie.

8. Pomieszczenia mieszkalne domu powinny być sprzątane w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz dziennie.

§ 9. 1. W zakresie usług opiekuńczych i wspomagające dom zapewnia:

- 1) organizację terapii zajęciowej w warsztatach terapii zajęciowej lub w pracowniach terapii;
- 2) możliwość korzystania przez mieszkańców z biblioteki lub punktu bibliotecznego oraz prasy codziennej, a także możliwość zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi domów pomocy społecznej;
- 3) organizację świąt, uroczystości okazjonalnych oraz umożliwia udział w imprezach kulturalnych i turystycznych;
- 4) możliwość kontaktu z kapłanem i udział w praktykach religijnych zgodnie z wyznaniem mieszkańca;
- 5) regularny kontakt z dyrektorem domu w określonych dniach tygodnia i godzinach, podanych do wiadomości w dostępnym miejscu;
- 6) sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca domu.

2. Warunki realizacji usług opiekuńczych i wspomagających są następujące:

- 1) na stu mieszkańców domu powinno być zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż dwóch pracowników socjalnych, jeden psycholog i jeden pracownik kulturalno-oświatowy;
- 2) wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na jednego mieszkańca domu zależny jest od typu domu i wynosi:
  - a) nie mniej niż 0,7 w domach dla osób przewlekle chorych, przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie,
  - b) od 0,4 do 0,7 w domach dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie;
- 3) liczba pracowników domu zatrudnionych w poszczególnych porach doby dostosowana jest do potrzeb mieszkańców;
- 4) pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczą co najmniej raz na dwa lata w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami.

Rozdział 4

Tryb kierowania i przyjmowania osób ubiegających się o przyjęcie do domu

§ 10. 1. Do domu kieruje się na podstawie:

1) pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu, zwanej dalej „osobą ubiegającą się”, złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu, za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego wniosek może zgłosić inna osoby fizyczna lub prawna, powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej;

2) wywiadu środowiskowego (rodzinnego) przeprowadzonego przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się, zawierającego w szczególności pisemne stwierdzenie braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę;

3) wniosku osoby niepełnosprawnej intelektualnie przebywającej w domu, która ukończyła 30 lat, lub jej opiekuna prawnego;

4) decyzji o przyznaniu zasiłku stałego lub renty socjalnej; do decyzji dołącza się zgodę osoby ubiegającej się, jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego na ponoszenie opłaty za pobyt w domu oraz zgodę na potrącanie opłaty przez ośrodek pomocy społecznej z zasiłku stałego, zasiłku wyrównawczego lub renty socjalnej, w przypadku skierowania do domu ponadlokalnego;

5) decyzji organu emerytalno-rentowego ustalającego wysokość renty lub emerytury; do decyzji załącza się zgodę osoby ubiegającej się na ponoszenie opłaty oraz na jej potrącanie przez właściwy organ emerytalno-rentowy ze świadczenia emerytalnego lub rentowego, zgodnie z odrębnymi przepisami;

6) oświadczenia o wysokości dochodu osoby ubiegającej się, rodziny zobowiązanej do ponoszenia opłaty, dochodu dziecka, w przypadku gdy opłatę ponosić będzie opiekun prawny;

7) zaświadczenia, o którym mowa w art. 22 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 1997 r. Nr 142, poz. 950, z 1998 r. Nr 37, poz. 204, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1 118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360 i Nr 77, poz. 862 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136).

2. W przypadku gdy do domu kieruje się osobę na podstawie orzeczenia sądu, wydanie decyzji o skierowaniu do domu nie wymaga przedłożenia dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2-7. Dokumenty te powinny zostać skompletowane w terminie trzech miesięcy od daty wydania decyzji o skierowaniu do domu.

3. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 2, kompletuje ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. W przypadku gdy osobę ubiegającą się kieruje się do domu o zasięgu ponadgminnym, dokumenty te ośrodek przekazuje do właściwego ze względu na siedzibę domu powiatowego centrum pomocy rodzinie.

4. Decyzję o skierowaniu lub odmowie skierowania do domu:

1) prowadzonego przez powiat lub na jego zlecenie - wydaje starosta lub z jego upoważnienia kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie,

2) prowadzonego przez gminę lub na jej zlecenie - wydaje prezydent, burmistrz, wójt lub z upoważnienia rady gminy - kierownik ośrodka pomocy społecznej,

właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się.

§ 11. 1. Dyrektor domu zawiadamia pisemnie osobę ubiegającą się o terminie przyjęcia do domu.

2. O przyjęciu do domu osoby skierowanej dyrektor domu zawiadamia niezwłocznie zarząd jednostki samorządu terytorialnego lub podmiot prowadzący dom.

§ 12. Osoba ubiegająca się jest kierowana do domu na czas nieokreślony, chyba że wystąpi ona lub jej przedstawiciel ustawowy, opiekun prawny z wnioskiem o pobyt w domu na czas określony.

§ 13. W nagłych przypadkach, wynikających ze zdarzeń losowych, skierowanie do domu może nastąpić poza kolejnością oraz bez przedłożenia dokumentów, o których mowa w § 10 ust. 1. Dokumenty te powinny zostać skompletowane przez ośrodek pomocy społecznej w terminie trzech miesięcy od dnia przyjęcia tej osoby do domu.

§ 14. Traci moc rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 września 2000 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 82, poz. 929).

Rozdział 5

Przepis końcowy

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister

Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia jest wykonaniem delegacji ustawowej art. 56 ust. 7 pkt 1 i 4 ustawy z dnia..... o pomocy społecznej (Dz. U. Nr ....., poz. ....).

Rozporządzenia określa sposób funkcjonowania domów pomocy społecznej, standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy oraz tryb kierowania i przyjmowania do domu osób ubiegających się o przyjęcie do domu.

W rozporządzeniu przyjęto, organizację domu opartą o zaspokojenie indywidualnych potrzeb mieszkańców opartą o przestrzeganie podstawowych wartości: godności, intymności, prawa dokonywania wyboru, poczucia bezpieczeństwa.

Jednym z podstawowych celów określenia poziomu usług jest racjonalizacja wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na zorganizowanie wsparcia dla osób, "które w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych przez rodzinę i gminę a wymagają całodobowej opieki mogą ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej", oraz poprawa jakości usług oferowanych przez domy pomocy społecznej a także rozszerzenie zakresu tych usług dla osób niepełnosprawnych, uspołecznienie i upodmiotowienie dostępu do rozdziału środków dla różnych podmiotów organizujących wsparcie całodobowe dla osób niepełnosprawnych doprowadzając do stworzenia rynku miejsc w domach pomocy społecznej oferującego usługi na wyższym poziomie przy niższym poziomie kosztów a przede wszystkim wyrówna poziom usług w domach pomocy społecznej na terenie całego kraju. Konieczne jest również wzięcie pod uwagę takich elementów jak zaangażowanie wszystkich pracowników w procesy planowania i realizacji zadań czyniąc ich w ten sposób odpowiedzialnymi za osiągnięte efekty. Taki sposób podejścia ma za zadanie zminimalizowanie negatywnego nastawienia na zmiany ze strony osób, które będą uczestniczyły w procesie ich wdrażania.

Rozporządzenie określa sposób kierowania do domu pomocy społecznej oraz niezbędne dokumenty jakie należy skompletować przed wydaniem decyzji o umieszczeniu w domu pomocy społecznej o odpowiednim typie.